

νεν ὀρθῶς μόνος ὁ σφάξας τὸν Μάκβεθ. Ἄληθες εἶναι ὅτι ἐπὶ τοῦ σκοτεινοῦ τούτου ὑφάσματος πλεῖστα ἐκεντήθησαν θαυμαστά ποικίλματα, ἀλλὰ καὶ ταῦτα τοσοῦτον ὁμοιοχρῶς μαῦρα, ὥστε ἀπορεῖ τις πῶς κατορθώνει νὰ διακρίνη αὐτὰ ἀπ' ἀλλήλων. Κατὰ τὸν πολὺν Ἴόνσωνα ἐν τῷ δράματι τούτῳ δὲν ὑπάρχει ἀνάπτυξις χαρακτήρων. Τοῦτο φαίνεται ἡμῖν ἀληθέστατον ἄλλ' οὐδ' ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ τοιαύτη, ἀφοῦ οἱ ἥρωες παρίστανται οὐχὶ ὡς αὐτόβουλα ὄντα, ἀλλ' ὡς ἀσυνειδήτα σώματα ὠθούμενα ὑπὸ τοῦ πάθους, ὡς σφαῖρα ὑπὸ τῆς πυρίτιδος. Γνωστὸν εἶναι τὸ μουσικὸν τρόποιον τοῦ Παγανίνη, ὅστις θραύσας ποτὲ πάσας πλὴν μιᾶς τῆς βαρβίτου αὐτοῦ τὰς χορδὰς, κατώρθωσε διὰ ταύτης μόνης νὰ ἐκπλήξῃ τὸ ἀκροατήριον. Τοιοῦτόν τι φαίνεται ἐπιχειρήσας καὶ ὁ Σαιξπείρος διὰ τοῦ Μάκβεθ. Ἀλλὰ καὶ τοὶ θαυμάζοντες τὸ κατώρθωμα ἀμφοτέρων, ἠθέλομεν προτιμήσει ν' ἀκούσωμεν ἀκεραίαν τὴν βάρβιτον τοῦ Παγανίνη, ὡς προτιμῶμεν καὶ τὸν Σαιξπείρον ἐν τῷ Ἀμλέτῳ, τῇ Κλεοπάτρᾳ καὶ τῷ Ὁθέλω, κρούοντα ἐναλλάξ πάσας τῆς θαυμαστῆς αὐτοῦ λύρας τὰς χορδὰς. Τότε δὲ πρὸ πάντων ἀναδεικνύεται οὐ μόνον ὁ μέγιστος, ἀλλὰ καὶ ὁ διασκεδαστικώτατος δραματογράφος τῶν νεωτέρων χρόνων· τὴν δὲ διασκεδάσιν νομίζομεν προσὸν ἐκ τῶν οὐκ ἄνευ παντὸς παρατιθεμένου εἰς τοὺς συγχρόνους Ἕλληνας ἀναγνώσματος, ἀφοῦ οὗτοι εἰς δύο μόνον εἶδη βιβλίων στέργουσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ἐγκύψωσι, τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα πρὸς ἀπόκτησιν βιοποριστικοῦ διπλώματος καὶ τὰ κουφότερα μεταξὺ τῶν ἐλαφρῶν, μεταπηδῶντες ἀπὸ τοῦ Ἀρμενοπούλου εἰς τὸν Μορτεχρίστον! Ὡς πάντες οἱ πράγματι ποιηταὶ, καίτοι ἐξόχως ἔθνικος εἶναι συγχρόνως ὁ Σαιξπείρος εἴπερ τις καὶ ἄλλος κοσμοπολίτης, οὐ μόνον κατὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῶν ἐν πάσῃ χώρᾳ καὶ ἐποχῇ ὁμοίων παρ' ἀνθρώποις αἰσθημάτων, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου, περιάγων ἀκαταπαύτως τὴν σκηναίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων εἰς τὴν μεσοχρόνιον Ἑνετιανὴν καὶ ἀπὸ τῶν ὀχθῶν τοῦ Νείλου εἰς τὰ πεπηγότα ἔλη τῆς Καληδονίας, ἐνόησε δὲ ἐκλέγων ὡς σκηναίαν τοῦ αὐτοῦ δράματος τὴν «*βρωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν*» ἧτοι ὀλόκληρον τὴν γνωστὴν οἰκουμένην. Τὰ τοιαῦτα κοσμοπολιτικὰ οὕτως εἰπεῖν δράματα οὐ μόνον διασκεδαστικώτερα εἶναι τῶν ἀποκλειστικώτερον ἀγγλικῶν, οἷα ὁ Μάκβεθ καὶ ὁ «*Βασιλεὺς Ἀἴρη*», ἀλλὰ καὶ καταληπτότερα εἰς τοὺς πολλοὺς ἄνευ σχολίων, ὅπερ δὲν εἶναι μικρὸν πλεονέκτημα, ἀφοῦ μάλιστα δὲν ἔκρινεν εὐλογον ὁ μεταφραστὴς νὰ παραθέσῃ εἰσαγωγὴν καὶ σημειώσεις. Ἄν ἐσχολιάζε τὴν τελευταίαν αὐτοῦ μετάφρασιν ὁ κ. Βικέλας, πιθανότατον εἶναι ὅτι ἤθελεν ἐπιστήσει τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου εἰς λεπτομερείαν τινα,

διαφυγοῦσαν μέχρι τοῦδε, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, τὴν ὀξυδέρκειαν τῶν συμπατριωτῶν τοῦ Σαιξπείρου καὶ ἀκαμάτων τοῦ Αἰσχύλου μεταφραστῶν, τὴν ἐξῆς: ὅτι ἡ τοσοῦτον ἐν τῷ μονολόγῳ τοῦ Μάκβεθ θαυμασθεῖσα εἰκὼν «*πάντων τῶν πόρων τοῦ ὠκεανοῦ ἀδυνατούντων νὰ ἐκπλῶρωσι τὸ μαιῖνον τὰς χεῖράς του αἷμα*», εὐρίσκειται αὐτολεξεῖ καὶ παρ' Αἰσχύλου:

οὔτ' ἄκος
 πόροι τε πάντες ἐκ μιᾶς ὁδοῦ
 βαίνοντες τὸν χερομυστῆ
 φόνον καθαίροντες.

Τὸ ἀνωτέρω ἡμῶν εὐρημα, ἂν ἦναι τοιοῦτο,¹ δὲν παραθέτομεν ὡς συνεισφορὰν ὑπὲρ τῆς σχολῆς τῶν ὑποστηρίζοντων τὴν λιαν ἀμφισβητήσιμον ἀρχαιομάθειαν τοῦ Σαιξπείρου, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ὅπως ἀντιτάξωμεν αὐτὸ εἰς τὴν γνώμην ἐξόχου γερμανοῦ τεχνοκρίτου, τοῦ Παύλου Ῥίχτερ, μεθ' ὑπερβολικῆς καθ' ἡμᾶς πεποιθήσεως ἀποφαινομένου: «ὅτι παρὰ μὲν τῷ Σαιξπείρῳ πολλὰς ἀνεύρισκε τις καλλονὰς τῆς ἑλληνικῆς τραγωδίας, οὐδεμίαν ὅμως σαιξπείρειον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τραγικοῖς». Ἐκ τοῦ ἀφορισμοῦ τούτου νομίζομεν δίκαιον νὰ ἐξαίρεθῇ τοῦλάχιστον ὁ Αἰσχύλος, ὁ οὐδέποτε ψαλιδίσας τῆς φαντασίας του τὰ πτερά, καὶ κλασικὸς μὲν ἴσως ἐν συνόλῳ, ἀλλ' οὔτε κατὰ τὸν πλοῦτον τῶν εἰκόνων, οὔτε κατὰ τὸν ὄγκον τῆς ἐγκατασκευῆς φράσεως κατώτερος τοῦ Σαιξπείρου.

Ε. Δ. ΡΟΙΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΜΑΚΒΕΘ ΤΟΥ ΣΑΙΚΣΠΕΙΡΟΥ

Πρᾶξις πρώτη. Σκηναὶ τρίτη.

[Ἐξοχὴ ἔρημος. Εἰσέρχονται αἱ τρεῖς Μάγισσαι].

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ.

Ποῦ ἦσουν, ἀδελφῆ μου;

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ.

Χοίρους ἔσφαξα.

Γ' ΜΑΓΙΣΣΑ.

Σὺ ἀδελφῆ, ποῦ ἦσουν;

Δ' ΜΑΓΙΣΣΑ.

Μία ναύτισσα

εἰς τὴν ποδιάν της μέσα εἶχε κάστανα, κ' ἐμάσσα, ἄμασσα, ἄμασσα. — Δὸς μου, λέγω της. — Κρημίνου, στρίγλα, κράξι, πήγαιν' ἀπ' ἐδῶ! Καὶ μ' ἐδίωξ' ἡ βρωμοῦσα, ἡ ἀχόρταχη. Ἔς τὰ ξένα ταξιδεύει τῶρ ὁ ἄνδρας της, πηγαίνει ἔς τὸ Χαλέπι τὸ καράβι του. Κ' ἐγὼ ἐκεῖ θὰ πάγω ἔς ἕνα κόσκινο θὰ ἦμ' ἕνα ποντίκι με' χροῖς οὐράν, νὰ κάμω καὶ νὰ κάμω, νὰ τοῦ δειξῶ γῶ!

1. Τοὺς ἀναριθμήτους ὑπομηματιστὰς τοῦ Σαιξπείρου, ἀποτελοῦντας χιλιότομον ἴσως βιβλιοθήκην, οὔτε ἀνέγνωμεν οὔτε κἀν κατ' ὄνομα γνωρίζομεν πάντας. Οὐδὲλλως λοιπὸν παράδοξον νὰ ἐσημείωσας καὶ ἄλλος τις πρὸ ἡμῶν τοῦτο. Τὸ δὲ ὄντως περιέργον εἶναι ὅτι οὐ μόνον ὅτε «Ἕλλην καὶ ὁ Ἀγγλος ποιητῆς εἶχον κοινὴν τὴν ἀνωτέρω εἰκὼνα, ἀλλ' ἀμφοτέροι ὑπερηγάπων καὶ ἐτέρποντο ἐπαναλαμβάνοντες πολλάκις αὐτήν.

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ.

Θά ἔχῃς ἀπ' ἑμένα ἕναν ἄνεμον.

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ.

Εὐχαριστῶ.

Γ' ΜΑΓΙΣΣΑ.

Σοῦ δίδω ἄλλον ἕνα γῶ.

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ.

Ἔχω κ' ἐγὼ τοὺς ἄλλους· ἔχω μάλιστα
καὶ ὅλους τοὺς λιμένας ὅπου θά φυσοῦν,
καὶ ὅλα τὰ σημεῖα ὅθεν ἔρχονται,
καὶ ὅσα ἔχ' ἡ χάριτα τῶν θαλασσινῶν.
Θά τὸν ἀποστεγνώσω 'σάν τὸ ἄχυρον·
ὁ ὕπνος νύκτα μέραν δὲν θά ἔρχεται
'ς τὴν κουρασμένην σκέπην τῶν βλεφάρων του·
ὡσάν ἀφωρισμένος ἄνθρωπος θά ζῆ·
ἐννῆα φοραῖς ἐννέα ἡμερῶνυκτα
θά λυόνῃ, θά στραγγίξῃ, θά μαραίνεται·
θά τὸν ἀνεμοδέρνω εἰς τὰ κύματα,
κι' ἄς μὴ μπορῶ νὰ πνίξω τὸ καρᾶδι του!
Κύτταξ' ἐδῶ τί ἔχω.

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ.

Δεῖξέ, δεῖξέ μας.

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ.

Ἐνὸς πιλότου ἔχω ἕνα δάκτυλον,
ὅπου ἐνώ γυροῦσε ἐναυάγησε.

Γ' ΜΑΓΙΣΣΑ

Τὰ τύμπανα! Ὁ Μάκθεθ ἔρχετ' ἔρχεται!

ΔΙ ΤΡΕΙΣ ΟΜΟΓ.

Τρεῖς Μοῖραις, καλομοῖραις, ἀδελφαῖς κ' αἱ τρεῖς,
τῆς γῆς καὶ τοῦ ἀέρος ταξειδεύτριαις,
γυροῦν χειροπιασμέναις ὀλοτριγυρα.
Τρεῖς γύρους δι' ἐσένα· τρεῖς φοραῖς ἐγώ·
καὶ τρεῖς φοραῖς ἀκόμη· ἔγιναν ἐννῆα·
τελείωσαν τὰ μάγια. Τώρα, σιωπή!

[Εἰσέρχονται ὁ Μάκθεθ καὶ ὁ Βάγκος].

ΜΑΚΘΕΘ.

Τόσῃν ἡμέρας ἀλλαγὴν ἄλλην φορὰν δὲν εἶδον.

ΒΑΓΚΟΣ.

Πόσον νὰ θέλῃ ἀπ' ἐδῶ ἕως τὸ Φόρς; . . . Τί εἶναι
αὐτὰ τὰ ὄντα τ' ἄγρια, τὰ καταζαρωμένα;
Δὲν μοιάζουν κάτοικοι τῆς γῆς, κι ὅμως πατοῦν τὸ χῶμα!
— Τί εἶσθε; Ζῆτε; Ἡμποροῦν μὲ σᾶς νὰ ὀμιλήσουν
οἱ ἄνθρωποι; Μοῦ φαίνεσθε ὡσάν νὰ μ' ἐνοητε,
διότι ἀναιδάζετε ἡ κάθε μὴ συγχρόνως
τὸ ξεραμένο δάκτυλο 'ς τὰ μαραμμένα χεῖλη.
Θά ἔλεγα πᾶς μοιάζετε γυναῖκες, ἂν δὲν ἦσαν
τὰ γένεια σας.

ΜΑΚΘΕΘ.

Λαλήσατε ἂν δύνασθε! Τί εἶσθε;

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ.

Χαῖρε, ὦ Μάκθεθ! Χαῖρε σὺ, Μάκθεθ, τοῦ Γλάμη θάνε!

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ.

Χαῖρε, ὦ Μάκθεθ! Χαῖρε σὺ, τοῦ Καουδῶρ ὁ θάνης!

Γ' ΜΑΓΙΣΣΑ.

Χαῖρε, ὦ Μάκθεθ! Βασιλεὺς μετέπειτα θά γίνῃς!

ΒΑΓΚΟΣ.

Ἦ φίλε, τί ἔπιπάζεσαι, καὶ διατί οὐθεῖσαι
ἀκούσματα εὐχάριστα;— Εἶσε, σᾶς ἐξορκίζω,
ἀποκριθῆτε! Πλάσματα τῆς φαντασίας εἶσθε;
ἢ ὄντα εἶσθ' ἀληθινὰ κ' αἱ τρεῖς, καθὼς σᾶς βλέπω;
'ς τὸν σύντροφόν μου εἶπετε τὸν τωρινόν του τίτλον,
καὶ τοῦ ἐπρομαντεύσατε μὲ τοὺς χαιρετισμούς σας
καὶ μεγαλεῖα μέλλοντα κ' ἐλπῖδα βασιλείας,
τόσον ποῦ μένει ἐκθαμβος. Ἐμένα δὲν μιλεῖτε;
Ἐὰν τοῦ Χρόνου τὴν σπορὰν τὸ 'μάτι σας προβλέπει

ἂν νὰ εἰπῆτε δύνασθε ποῖος σπόρος θά φυτρώσῃ,
ποῖος ὄχι, ὀμιλήσετε κ' ἐμὲ, ποῦ δὲν γυρεύω
χάριν ἢ ἔχθραν ἀπὸ σᾶς, ἀλλ' οὔτε σᾶς φοβοῦμαι.

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ.

Χαῖρε καὶ σὺ!

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ.

Χαῖρε καὶ σὺ!

Γ' ΜΑΓΙΣΣΑ.

Χαῖρε καὶ σὺ, ὦ Βάγκε!

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ.

Τοῦ Μάκθεθ ταπεινότερε, πλὴν μεγαλειτέρε του!

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ.

Ἦ ὄχι ἐξ Ἰσου εὐτυχεῖ, ἀλλ' εὐτυχέστερέε του!

Γ' ΜΑΓΙΣΣΑ.

Σὺ θά γεννήσῃς βασιλεῖς, κ' ἂν βασιλεὺς δὲν γίνῃς.
Λοιπὸν κ' οἱ δύο χαίρετε, ὁ Μάκθεθ καὶ ὁ Βάγκος!

ΜΑΚΘΕΘ.

Σταθῆτε, γλώσσαί σκοτειναί, καὶ ἄλλα νὰ μοῦ 'πῆτε.
Τοῦ Γλάμη θάνην μ' ἔκαμε ὁ θάνατος τοῦ Σίνελ,
καὶ τὸ γνωρίζω. Ἀλλὰ ζῆ τοῦ Καουδῶρ ὁ θάνης,
ζῆ κ' εὐτυχεῖ. Ὡς Καουδῶρ πῶς χαιρετᾷ ἐμένα;
Τὸ δὲ νὰ γίνω βασιλεὺς, ἀπίθανον ἐξ Ἰσου
ὅσον νὰ ἦμαι Καουδῶρ. Νὰ μοῦ εἰπῆτε πόθεν
σᾶς ἔρχεται ἡ θαυμαστὴ αὐτῆ πληροφορία,
καὶ διατί 'ς αὐτὸν ἐδῶ τὸν ἔρημον τὸν λόγγον
τὸν δρόμον νὰ μᾶς κόψετε κ' αἱ τρεῖς σας μὲ τοιοῦτους
προφητικούς χαιρετισμούς; Σᾶς ἐξορκίζω, 'πῆτε!
[Αἱ μάγισσαι ἐξαλείφονται].

ΒΑΓΚΟΣ.

Δὲν κάμνει μόνον τὸ νερὸν πλὴν καὶ τὸ χῶμα φούσκαϊς.
Φούσκαϊς τῆς γῆς ἦσαν κι' αὐτά. Ποῦ χάθησαν; Τὰς εἶδες;

ΜΑΚΘΕΘ.

Εἰς τὸν ἀέρα. Σκόρπισε τὸ ἄβυλον κορμί των
'σάν τὸν ἄχρὸν 'ς τὸν ἄνεμον. Ἄς ἔμεναν ἀκόμη!

ΒΑΓΚΟΣ.

Τὰ ὄντ' αὐτὰ ποῦ λέγομεν ἦσαν ἐδῶ ἀλήθεια;
'Ἦ μὴ ἐφάγαμεν κ' οἱ δύο τὴν ρίζαν ποῦ τρελλαίνει,
κι' ὀυς μᾶς λείπει;

ΜΑΚΘΕΘ.

Βασιλεῖς θά γίνουν τὰ παιδιὰ σου.

ΒΑΓΚΟΣ.

Σὺ βασιλεὺς.

ΜΑΚΘΕΘ.

Καὶ Καουδῶρ πρὸς τούτοις. Δὲν τὸ εἶπαν;

ΒΑΓΚΟΣ.

Αὐτὰ μᾶς ἔψαλαν κι' αὐτὰ. . . Ἀλλὰ, ποῖος πλησιάζεις;

.

Πρᾶξις δευτέρα. Ἐκ τῆς πρώτης σκηνῆς.

[Προθάλαμος ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Μάκθεθ].

ΜΑΚΘΕΘ μόνος.

Τί εἶναι τοῦτο, μάχαιρα, ποῦ βλέπω ἄντικρύ μου
μὲ τὴν λαβὴν τῆς πρὸς ἐμέ; . . Ἔλα, νὰ σὲ ἀρπάξω . .
Δὲν σ' ἔχω, πλὴν τὰ 'μάτια μου ἐκεῖ ἐμπρὸς σὲ βλέπου!
ὦ φάντασμα ὀλέθριον, δὲν εἶσαι κ' εἰς τὸ χεῖρι
καθὼς 'ς τὰ 'μάτια αἰσθητόν; Ἦ μὴ δὲν εἶσαι ἄλλο
παρὰ τοῦ νοῦ μου μάχαιρα, ἀπάτης μόνον πλάσμα
ὅπου γεννᾷ ἡ κεφαλὴ 'ς τὴν ἔξωφιν τῆς θέρμης;
Ἀλλὰ σὲ βλέπω πάντοτε, ψηλαφητὸν σὲ βλέπω,
καθὼς αὐτὸ, ποῦ τὸ τραβῶ ἀπὸ τὴν ἰθύναν τώρα.
Τὸν δρόμον ὅπου ἐμελλὰ νὰ πορευθῶ μοῦ δείχνεις,
καὶ ὁμοίόν σου σύνεργον θά εἶχα εἰς τὸ χεῖρ! . .
Σὲ βλέπω . . . Νά . . . κ' εἰς τὴν λαβὴν, κ' ἐπάνω 'ς τὴν
[λείπει]

αΐματος είναι σταλαγμαί, όπου δὲν ἦσαν πρῶτα! —
Δὲν ἔχει τίποτ' ἀπ' αὐτά. Ὁ φονικὸς σκοπὸς μου
τὸ σχῆμ' αὐτὸ τ' ἀνὸπαρκτον' εἰς τὰ μάτια μου λαμβάνει.—
Αὐτὴν τὴν ὥραν τῆς νυκτὸς, εἰς τὸ ἤμισυ τῆς σφαίρας
ἢ φύσις φαίνεται νεκρά, κ' ἐξαπατοῦν τὸν ὕπνον
ὄνειρα τώρα τρομερὰ μέσ' εἰς τὰ σκεπάσματα του.
Τώρα γυροῦν ἐξωτικά, κ' εἰς τὴν χλωμὴν Ἐκάτην
προσφέρουν τὴν λατρείαν των' κ' ὁ ἄσαρκος ὁ φόνος
ἀκούει τὰ οὐρλιάσματα τοῦ λύκου, τοῦ φρουροῦ του,
καὶ ξεκινᾷ, κ' ἀργοπατεῖ εἰς τὸ σκότος, μὲ τὸ βῆμα
ποῦ βιάδιζ' ὁ Ταρκόνιος εἰς τὸ ἔργον του, —σὰν φάσμα! —
Ἐσὺ, ὦ Γῆ ἀκίνητη, γερὰ θεμελιωμένη,
Τὰ βήματά μου μὴ τ' ἀκούσῃ ἐκεῖ ὅπου πηγαίνουν,
μὴ τύχη καὶ οἱ λίθοι σου βαλθοῦν νὰ φυλαρῆσουν,
καὶ διώξουν ἔξω ἀπ' ἐδῶ τὴν φρίκην, ποῦ ἀρμύζει
εἰς αὐτῆς τῆς ὥρας τὸν σκοπὸν! . . Ἐγὼ τὸν φοβερίζω,
κ' ἐκεῖνος ζῆ! Τέτοια φωνιὰ μὲ λόγια δὲν ἀνάπτει.
Πηγαίνω, κ' ἐτελείωσες!

[Ἀκούεται σήμαντρον].

Τὸ σήμαντρον μὲ κράζει.

Σημαίνει, Δωγχαν, διὰ σέ' νεκρῶσιμον σημαίνει.
Μὴ τὸ ἀκούσῃ! Οὐρανὸς ἢ Ἄδης σέ προσμένει!

Συκνήν Β'

[Ἐν τῷ αὐτῷ προθαλάμῳ. Εἰσέρχεται ἡ Λ α ἰ ὀ η Μ α κ -
β ε θ μόνη].

ΛΑΙΔΗ Μ.

Τὸ ὅ,τι μέθυσεν αὐτοὺς, καρδίαν εἰς ἐμένα δίδει·
ἐκεῖνο ποῦ τοὺς ὀρῶσιεν, ἐμένα μὲ φλογίζει.—
Τί εἶναι τοῦτο; Σιωπή! . . Ἡ κουκουδάγια ἦτον,
ὁ κράκτης ὁ ἀπαίσιος, ποῦ ἄγρια φωνάζει
τὴν μαύρην καλὴν νύκτα του.—Ὁ Μάκθεθ εἶναι μέσσα·
ἢ θύρα εἶναι ἀνοικτή κ' οἱ κοιμισμένοι δοῦλοι
ἐμπαίζου τὸ καθήκον των μὲ τὰ ρουχαλιὰ των.
Ἐδόλωσα μὲ βότανα τὸ βραδυνὸν πιστόν των,
ὥστ' ἡ Ζωὴ κ' ὁ Θάνατος μαλλόνουσι καὶ διατάζουσι
ἀν ζῶν ἢ ἀν ἀπέθαναν.

ΜΑΚΒΕΘ (ἔσωθεν).

Ποῖος εἶν' ἐκεῖ; Τί εἶναι;

ΛΑΙΔΗ Μ.

Ἄλλοίμονον! Μὴ ἐξύπνησαν καὶ τίποτε δὲν γίνῃ;
Ὅχι νὰ γίνῃ τὸ κακόν, ἀλλὰ τὸ ν' ἀποτύχη,
ἰδοὺ ὁ φόβος!—Ἄκουε . . Τὰ εἶχα τὰ μαχαίρια
ἐκεῖ ἐμπρός. Δὲν ἔμπορεῖ νὰ μὴ τὰ ἰδῇ.—Μ' ἐφάνη
πῶς βλέπω τὸν πατέρα μου ἐκεῖ ποῦ ἐκοιμᾶτο,
εἰδὲ τὸ ἔκαμα ἐγὼ, μονάχη μου!—Ὁ Μάκθεθ!

[Εἰσέρχεται ὁ Μ α κ β ε θ κρατῶν δύο μαχαίρας]

ΜΑΚΒΕΘ.

Τὸ ἔκαμα!—Δὲν ἤκουσες κανένα κρότον;

ΛΑΙΔΗ Μ.

Μόνον

τῆς κουκουδάγιας τὴν φωνὴν καὶ τὴν βοὴν τῶν γρύλλων.
Δὲν ἦσο σέ ποῦ μίλησες;

ΜΑΚΒΕΘ.

Αἴ; πότε;

ΛΑΙΔΗ Μ.

Τώρα.

ΜΑΚΒΕΘ.

Τώρα,

ποῦ γύριξα;

ΛΑΙΔΗ Μ.

Ναί!

ΜΑΚΒΕΘ.

Ἄκουσε' εἰς τὸ πλάγι ποιοὺς κοιμᾶται;

ΛΑΙΔΗ Μ.

Ὁ Δοναλδαίν.

ΜΑΚΒΕΘ (βλέπων τὰς χεῖράς του)

Τί θέαμα φρικτόν!

ΛΑΙΔΗ Μ.

Ἄνοησία,

νὰ λέγῃς, θέαμα φρικτόν!

ΜΑΚΒΕΘ.

Ὁ ἕνας ἀπ' τοὺς δύο

ἐγέλασε εἰς τὸν ὕπνον του· ἐφώνησεν ὁ ἄλλος,
«ἐδῶ σκοτώνουν!»—Κ' ἕνας των ἐξύπνησε τὸν ἄλλον.
Ἐστάθηκα καὶ ἤκουα· ἀλλὰ κ' οἱ δύο εἶπαν
τὴν προσεσχίν των, κ' ἔγειραν νὰ κοιμηθοῦν καὶ πάλιν

ΛΑΙΔΗ Μ.

Κοιμοῦνται: δύο των μαζῆ ἐκεῖ.

ΜΑΚΒΕΘ.

Ὁ ἕνας εἶπε,

Βοηθείά μου ὁ Θεός! κ' εἶπε, Ἄμην, ὁ ἄλλος,
ὥσάν νὰ μ' ἔβλεπαν μ' αὐτὰ τὰ χέρια τοῦ δημίου!
Καὶ ἤκουα τὸν φόβον των, ἀλλὰ δὲν ἠμποροῦσα
νὰ πῶ Ἄμην, ποῦ ἔλεγαν, Θεὲ βοήθησέ μας!

ΛΑΙΔΗ Μ.

Μὴ συλλογίζεσαι αὐτὰ τόσον πολὺ, ὦ Μάκθεθ.

ΜΑΚΒΕΘ.

Πλὴν διατὶ νὰ μὴ ἔμπορῶ τ' Ἄμην νὰ τὸ προφέρω;
Ἄνάγκην εἶχα, καὶ πολλήν, ἀπ' τοῦ Θεοῦ τὴν χάριν,
ἀλλ' ἔκολνοῦσε τὸ Ἄμην εἰς τὸν λάρυγγά μου μέσσα.

ΛΑΙΔΗ Μ.

Αὐτὰ νὰ τὰ σκεπτόμεθα δὲν πρέπει καθὼς κάμνεις.
Μ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἠμπορεῖ νὰ τρελλαθῇ κανένας.

ΜΑΚΒΕΘ.

Μ' ἐφάνη ὅσάν νὰ ἤκουα μίαν φωνὴν νὰ κράζει:
Εἰς τὸ ἐξῆς μοὶ κοιμηθῆς! Ἐσκότωσε τὸν ὕπνον
ὁ Μάκθεθ, τὸν ἐσκότωσε τὸν ὕπνον τὸν ἀθῶον,
αὐτὸν ποῦ τὸ κουβάριασμα ξεπλέκει τῶν φροντίδων,
τὸν θάνατον εἰς τὴν ζωὴν τῆς κάθε μιᾶς ἡμέρας,
λουτροῦν τοῦ κόπου, βάλασμα τοῦ νοῦ τοῦ πονεμένου,
τῆς δυνατῆς τῆς φύσεως προσφάγι· τροφодότην
εἰς τοῦ βίου τὸ συμπόσιον!

ΛΑΙΔΗ Μ.

Τί εἶν' αὐτὰ ποῦ λέγεις;

ΜΑΚΒΕΘ.

Μὴ κοιμηθῆς εἰς τὸ ἐξῆς, ἐδόυξε. Τὸν ὕπνον
ὁ Γλάμης τὸν ἐσκότωσε, ὥστε δὲν ἔχει πλέον
νὰ κοιμηθῇ ὁ Καουδὼρ! Νὰ κοιμηθῇ δὲν ἔχει
ὁ Μάκθεθ!

ΛΑΙΔΗ Μ.

Ποῖος τὰ ἔκραξεν; Ἀγαπητὴ μου θάνη,
λυγᾶ καὶ χαλαρόνεται ἡ ἀνδρική καρδιά σου,
ἐὰν ἀφίνης εἰς αὐτὰ ὁ νοῦς σου νὰ πλανᾶται.
Πῆγαιν' εὐθὺς ἴλιγο νερὸν νὰ εὐρῃς, νὰ ξεπλύνῃς
ἀπὸ τὰ χέρια σου αὐτὸν τὸν μαῦρον καταδότην.
Τί μοῦ τὰ ἔφερες ἐδῶ τὰ δύο τὰ μαχαίρια;
Πρέπει ἐκεῖ εἰς τὸ πλάγι του νὰ μένουν. Πῆγαινε τα,
καὶ ἀλειψέ με αἵματα τοὺς κοιμωμένους δούλους.

ΜΑΚΒΕΘ.

Δὲν πάγω. Τὸ τί ἔκαμα, νὰ τὸ σκεφθῶ καὶ μόνον
μὲ πᾶνει τρόμος. Δὲν τολμῶ νὰ τὸ ἰδῶ καὶ πάλιν!

ΛΑΙΔΗ Μ.

Μικρόφυχε! Δὸς τα ἐδῶ ἐμένα τὰ μαχαίρια.
Οἱ κοιμισμένοι κ' οἱ νεκροὶ ὥσάν εἰκόνες εἶναι.
Ζωγραφιστὸς ὁ διάβολος μόνον παιδιὰ τρομάζει.
Ἄν τρέχῃ αἴμ' ἀπ' τὴν πληγὴν τὰ πρόσωπα θὰ βάψω
τῶν δούλων του, ὥστ' ἔνοχη νὰ φαίνωνται ἐκεῖνοι.

[Ἐξέρχεται. Ἀκούεται ἔξωθεν κρότος θύρας κρουομένης]

ΜΑΚΒΕΘ.

Ποῖος νὰ κτυπᾷ;—Τί ἔπαθα καὶ μὲ κατατρομάζει!

κάθε βοή τοῦ ἀκουσθῆ;—Τί εἶν' αὐτὰ τὰ χέρια;
 Ἄ! μέ στραβόνου! Ἢμπορεῖ τοῦ Ποσειδῶνος ὄλος
 ὁ ἀπειρος Ὀκεανὸς αὐτὸ ποτὲ τὸ αἶμα
 νὰ πλύνῃ ἀπ' τὸ χέρι μου; Ὅχι! Αὐτὸ τὸ χέρι
 τὸ πέλαγος τ' ἀπέραντον θά καταπορφύρωσῃ,
 νὰ κάμῃ κατωκλόκκινα τὰ γαλανὰ νερά του!

[Ἐπιστρέφει ἡ Λ α ἰ δ η Μ α κ β ε θ].

ΛΑΙΔΗ Μ.

Τὰ χέρια μου 'κοκκίνισαν 'σάν τὰ 'δικά σου, ὅμως
 τόσον ἀγνήν ἐντρέπομαι νὰ ἔχω τὴν καρδιάν μου!
 Ἄκου ἔξω νὰ κτύποῦν τὴν θύραν. Ἔλα μέσα.
 Ἄγρον νερόν τὴν πράξιν μας ἀρκεῖ νὰ τὴν ξεπλύνῃ.
 Ὅλον καὶ ὄλον εἶν' αὐτό! Τὸ παλαιόν σου θάρρος
 πῶς σε παραίτησεν;—Ἄκου; τὸ κτύπημα δὲν παύει.
 Τὸ νυκτικόν σου φόρεσε ἀμέσως, μήπως τόχη
 νὰ ἦν' ἀνάγκη νὰ φανῆς κ' ἰδοῦν πῶς ἀγρυπνοῦμεν.
 Κάμε καρδιάν! Μὴ χάνεσαι εἰς τοὺς συλλογισμούς σου!

ΜΑΚΒΕΘ.

Νὰ 'ξεύρω τὸ τί ἔκαμα! Ἄς ἦτο νὰ μὴ 'ξεύρω
 καὶ πῶς ὑπάρχω!

[Κρούεται ἡ θύρα]

Κτύπα σὺ! Νὰ τὸν 'ξυπνήσῃς θέλεις
 Τὸν Δῶγκαν μὲ τὸν κρότον σου; Ὡ! εἴθε νὰ 'μπορούσες!

Δ. ΒΙΚΕΛΑΛΕ.

ΔΗΜΩΔΗ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ'

Α'.

Μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος τὰ
 προϊόντα τῆς δημώδους φιλολογίας περιεφρονού-
 ντο, ὅσα δὲ τυχὸν ἤξιούντο προσοχῆς τινος διωρ-
 θοῦντο καὶ μετεσκευάζοντο, κατὰ τὰς ἀπαιτή-
 σεις καὶ τὴν φιλοκαλίαν τῶν ἀνεπτυγμένων ἀνα-
 γνωστῶν. Διότι ὑπὸ μίαν μόνον ἐξεπάζοντο ἔ-
 ποψιν, ἀπλῶς ὡς ἔργα φιλολογικὰ θεωρούμενα,
 καὶ διὰ τοῦτο τὸ χυδαῖον γλωσσικὸν περιβλεπόμε-
 νον αὐτῶν, τὸ ἄξεστον καὶ ἄτεχνον τοῦ συνόλου, τὰ
 ἀπεστέρουσαν παντὸς γοήτρου. Καὶ ἐνίοτε μὲν οὐ-
 δεμίᾳ προσεγίνετο ζήμια, ὅτε ποιηταὶ περιφρα-
 νεῖς, ὡς ὁ Βοκκάκιος, ὁ Λαφονταῖν, ὁ δαιμόνιος
 Σαίξπηρ, υἱοθετοῦντες γεννήματα τῆς ἀγοραίας
 μούσης, παρεμόρφουν, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἐξω-
 ραΐζον αὐτὰ—καὶ ἔτι ὅτε ὁ Μάκφερσον, πα-
 ραλαβὼν ἀμορφὰ τινα συντρίμματα παλαιῶν ἀ-
 σμάτων, ἐκ στόματος γενρόντων αἰοιδῶν ἢ ἐκ χει-
 ρογράφων, ἄτινα ἀγνωστα καὶ λησιμονημένα κα-
 τέλεικτο ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις, δι' ὅπερ πολλοὶ
 ὑπὲρ τὸ δέον αὐστηρῶς κατακρίνουσιν αὐτὸν, κα-
 τῶρθου νὰ ἐπισύρῃ ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὸν θαυμα-
 σμὸν πάντων, πιστευσάντων εἰς τὴν εὐρεσιν τῶν
 ἐπῶν ἄλλου Ὀμήρου, τοῦ βάρδου Ὀσσιαν.—Δυ-
 στυχῶς ὅμως μείζων ἦν ὁ ἀριθμὸς τῶν διασκευα-
 στῶν, οἵτινες, μὴδὲν προστιθέντες, κατέστρεφον
 τοῦναντίον πᾶν πλεονέκτημα τῶν δημοτικῶν ἀ-
 σμάτων καὶ μύθων, καὶ διὰ τῶν ἰδίων προσθη-
 κῶν δυσχερεστάτην καθίστων τὴν διάκρισιν
 τοῦ γνησίου ἀπὸ τοῦ νόθου, τῶν δημιουργημά-

1. Νεοελληνικὰ παραμύθια. Contes Populaires grecs,
 publiés d'après les manuscrits du Dr J.G. de Hahn,
 et annotés par Jean Pio. Copenhagen, Hoest, 1879.
 Εἰς 8^{ον} ἐκ σελ. XI, 260.

των τῆς τῶν λογίων διασκευαστῶν φαντασίας
 ἀπὸ τῶν ἀμέσως ἐκ τοῦ λαοῦ ἀπορροέντων, τῶν
 δυναμένων νὰ χρησιμοποιοῦντο πρὸς ἐπιστημονι-
 κάς ἐρεῦνας. Οὕτω δὲ τὰ πάσης ἀξίας ἀμοι-
 ροῦντα φιλολογικὰ ἐκεῖνα συνονθυλεύματα ἔστε-
 ροῦντο ἀπολύτως τοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπερ ἐνέ-
 χουσι τὰ ἔργα τοῦ λαοῦ πάντοτε.

Οἱ ἀδελφοὶ Γρίμμ, ὧν ὁ ἕτερος διάσημος κα-
 τέστη διὰ τὰς περὶ τῆς γερμανικῆς γλώσσης
 καὶ μυθολογίας συγγραφάς αὐτοῦ, ἔταμον πρῶ-
 ται νέαν ὁδὸν ἐν τῇ μεθόδῳ τῆς περισυναγωγῆς
 καὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν γεννημάτων τῆς φαντα-
 σίας τοῦ λαοῦ. Ἐκδόντες κατὰ τὴν δευτέραν δε-
 καετηρίδα τοῦ παρόντος αἰῶνος συλλογὰς γερμα-
 νικῶν παραδόσεων καὶ παραμυθίων, κατέδειξαν
 τὴν σημασίαν αὐτῶν καὶ ἐπέστησαν τὴν προσο-
 χὴν τῶν ἐπιστημόνων ἐπὶ τῶν ὠφελημάτων, ἄ-
 τινα, διὰ τε τὴν μυθολογίαν, τὴν γλωσσολογίαν,
 τὴν ἐθνογραφίαν, καὶ αὐτὴν τὴν ἀρχαιολογίαν
 καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ. ἠδύναντο ἐκ
 τοιούτων μελετῶν νὰ προκύψωσιν. Ἐκτοτε αἱ
 συλλογαὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν τεραστίως, ἢ
 κληρονομία τοσούτων ἔθνων καὶ τοσούτων αἰώ-
 νων ἔταξινομήθη καὶ ἀνηρουνήθη ἐπιμελῶς, καὶ
 δυνάμεθα ἴσως νῦν νὰ εἴπωμεν, ὅτι τὰ πορί-
 σματα τῶν σπουδῶν τούτων παρέχουσιν ἡμῖν
 ἀσφαλεστάτας γνώσεις περὶ τῆς ἱστορίας τῶν
 θρησκείων καὶ τῆς καθόλου ἱστορίας τοῦ ἀνθρω-
 πίνου πνεύματος.

Πόσον πτωχὸν ὅμως καὶ στεῖρον ἐκ τῶν ἐρευ-
 νῶν τούτων ἀποδείκνυται τὸ ἀνθρώπινον πνεῦ-
 μα! Ἄν ἐπετρέπετο ἡμῖν μόνον ἐκ τῶν παρα-
 μυθίων νὰ κρίνωμεν, οὐχὶ ἀδίκως θὰ διημφι-
 σθητοῦμεν πᾶσαν παραγωγικὴν ἰκανότητα αὐ-
 τοῦ. Μυριάδες μύθων λαῶν παμπληθῶν καὶ δια-
 φορωτῶτων ἀλλήλοις, ἀπὸ τῶν ὄροπεδίων τοῦ Θι-
 βέτ καὶ τῶν ἐσχατιῶν τῆς Ἰαπωνίας, μέχρις
 Ἄγγλιας καὶ Ἰσλανδίας, βάσιν ἔχουσιν ὀκτὼ
 ἕως δέκα μόνον ἀρχικὰς ἰδέας καὶ μυθολογικάς
 εἰκόνας περὶ φυσικῶν φαινομένων, ἃς συνέλαβον
 πρῶτοι οἱ προπάτορες τῶν ἰνδοευρωπαϊκῶν ἔ-
 θνων, ἢ φυλῆ τῶν παρὰ τὰ Ἰμαλάια Ἀρίων.
 Ὁ πυρὴν ἐν ἀπάσαις ταῖς μυριάσιν ἐκεῖναις
 εἶναι πάντοτε ὁ αὐτὸς, καὶ μόνον ἡ ἐξωτερικὴ
 στίλβωσις ποικίλλει ἐκάστοτε. Πρὸς ἀπόδειξιν
 τούτου ἀρκοῦσι νομίζομεν ἐν ἡ δύο παραδείγ-
 ματα. Κατὰ τὰς Βέδας, αἵτινες ὡς γνωστὸν
 εἰσὶ συλλογαὶ θρησκευτικῶν ὕμνων ποιηθέντων
 μὲν μετὰ τὸν χωρισμὸν καὶ τὰς μεταναστάσεις
 τῶν Ἀρίων φύλων, ἀλλὰ περιεχόντων πάντως
 τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχαιότητος, κοινῆς τῶν φύ-
 λων τούτων θρησκείας, κατὰ τὰς Βέδας, δρά-
 κων κρατεῖ καθειργμένως τὰς Ἀπᾶς (νηρηίδας),
 ἃς ἐπὶ τέλους ἐλευθεροῖ ὁ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς
 βροντῆς θεὸς Ἴνδρας, διὰ τοῦ δόρατος αὐτοῦ
 ἀποκτείνων τὸν δράκοντα, οὗ παραλαμβάνει τὸν
 θησαυρόν. Ὁ δράκων οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ νέφος,